

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 24. šte. „Slov. Gospodarja“.

1887.

16. junija.

144.

Cecilijansko društvo je-li za lavantinsko škofijo potrebno?

(Konec.)

c) Kako se po naši škofiji petje izvršuje? Ker nimamo nikjer pevskih šol, nimamo pravice izobraženega merila rabiti.

Po nekaterih cerkvah se pa vendar o večih svečanostih umetno poje: slišijo se tantum ergo, latinske okrajšane meše, solo z orgljami, kvarteti, marši med sv. mešo in procesijo in podobne stvari. Ljudje strmijo, pevci se občudujejo, muzikantje brke vihajo.

Meni je ta prikazen celo enaka oni, ko dekla gospodinji kaj ukrade pa da vbogaime. Vsi ti pevci in godci imajo morda dober namen, pa slabo sredstvo. Ne da se kaj bolj priprostega in svetega ob enem misliti, kakor so cerkveni responsoriji pri sv. meši — zakaj pa se nikjer in nikdar ne slišijo? Ker se niso nikdar učili!

V prav mnogih cerkvah poje vse ljudstvo pri službi božji; pri drugih pojejo k blagoslovu in pridigi vsi, pri meši le dve, tri ženske; pri nekaterih še teh ni. Kaj rečemo k temu? Ljudsko petje je hvalevredno zaradi množine (materija), pomanjkljivo, ker ni celo nič opiljeno (forma), v obeh obzirih pa je dokaz lepe zrele žetve, kateri manjka delavcev. Delavci pa moramo biti tisti, ki nas je Gospod sam poslal delat v svoj vinograd. Kakor pa v drugih strokah ne oznanjujemo nauka svojega, ampak Kristusovega, tako imamo dolžnost v cerkvenem petju podučevati Kristusova načela.

Kdor se je le 4 tjedne pečal s pravim cerkvenim petjem tudi v najbolj priprosti obliki, ta je našel, da je naše petje sploh posvetno, gizdavo, sentimentalno. Cerква pa tirja petje ponižnosti, pobožnosti, srčnosti. Ta razloček se lahko bere; razumeti se more le po posluhu. Cecilijansko društvo nam bo dajalo priložnost ta razloček študirati. En izgled dobrega petja zdaj imamo pri križevem potu: Kar pri tej pobožnosti mašnik molijo pri slednji postaji, ravno isto izraža tudi dotična kitica. Melodija pa skuša misel trpljenja izraziti v tonu; ona je dobra, ker primerna. Pa takih izgledov se zdaj ne najde veliko. Naše mešne pesmi n. pr. so primerne službi božji po svojih besedah; muzikalni del pa ji je večinoma neprimeren. Pri petih mešah mora vsako izobraženo uho ogromni razloček čutiti, ki leži med

dominus vobiscum mešnika in et cum spiritu tuo organista. To le navadni primeri, kako da sedanje petje ni zvezano z liturgijo; našli jih bomo sčasom še veliko več.

Dva navadna izgleda umetnega petja naj še sledita: Prav pogostem se sliši pri nas Haydnova pesem: „Hier legt“. Kar je pri tej pesni lepega, graduale, Agnus Dei, se celo opusti; kar je po harmoniji veličastno, se spremeni v posvetno vižo. Zakaj? Pesem je umetno zložena ter tirja umetno izobraženih pevcev; pri nas pa živa duša ne zna peti, ampak le sekundirati, ergo — se vsa pesem strati.

Drugi izgled naj bo Miklošičeva meša: „o sladka ura“. Tekst te pesmi ni lahko razumljiv; muzikalni del ima mnogo lepih pa težkih harmonij. Človeka res boli, ako mora poslušati, kako se pravilno, duhovito sestavljene muzikalne misli raztešejo od neveščih pevcev. Kje je uzrok? Mi hočemo peti, pa se nočemo učiti. To naj zadostuje! Kdor je v stanu muzikalno in liturgično premišljevat, bo pritrdil; kdor tega ne premore, dajemo mu priložnost misliti.

Kakošno je torej cerkveno petje po Lav. škofiji? Odgovor: pomanjkljivo gledé učiteljev in pevcev; pomanjkljivo gledé liturgije in umetnosti.

Zdaj pa napravimo navadni šolski sklep: Na eni strani imamo pomanjkljivo petje; na drugi strani pa prijateljsko društvo, ki hoče cerkveno petje po dobrih načelih gojiti: Ali ga nam je treba? Ako Cecilijanskega društva še ni bilo, bi nam bila dolžnost se po njegovih načelih ozirati; ker pa društvo že živi, se nam ga je okleniti.

Znano nam je vsem, da moramo duhovno reformo začeti pri sebi ne pri drugih; vemo tudi, da potrebuje slednja reforma časa previdnosti, vstrajnosti; pozabili tudi nismo besed apostolovih, da pride rast ed Boga; ravnajmo se po teh načelih, drugo pa prepustimo božji previdnosti!

Dr. Kukovič.

Zlata sv. meša v Studenicah l. 1886.

(Dalje.)

3. Životopis zlatomešnikov.

Navadno se životopisi odličnih mož izdajajo še le po njihovi smrti — izdajajo se pa tudi že v njihovem življenju, posebno kadar